

Beszámoló

Az Egy kis népművészet Arad megyéből munkacímű dokumentumfilmem megvalósítására kaptam támogatást a 2015-ös év Communitas alkotói ösztöndíj pályázatán. A tervem az volt, hogy dokumentumfilmet készítek az Arad megyei magyar kézműves mesterekről, és munkásságukon keresztül bemutassam a még létező Arad megyei kézműves mesterségeket. Elsősorban a célom az volt, hogy a magyar ajkú kézművesek vallomásai révén feltárjam a népi mesterségek hagyományait és jelenét, és számba vegyem a magyar kézműveseket, mint a tárgyalkotó népművészet képviselőit. Eredetileg azt terveztem, hogy a film ízelítőt nyújtson a megye magyar néptáncosainak és népzeneészeinek munkáiból is, de végül erről a tervemről lemondtam. Tapasztalataim alapján a kézművesség különböző formáit, a hagyományos mesterségeket inkább fenyegeti az eltűnés veszélye, mint a néptánc hagyományokat.

A tervezettnél hosszabb dokumentálási, anyaggyűjtési folyamat előzte meg a tényleges forgatást. Igyekeztem felkutatni minél több kézművest, ennek érdekében felvettem a kapcsolatot a helyi közösség- és kultúraszervezőkkel. Elsősorban az ő segítségüket kértem, de sajnos arra a következtetésre jutottam, hogy jelenleg alig néhány aktívan tevékenykedő magyar kézműves van Arad megyében. A kézművesség különböző formái eltűnő félben vannak a magyar közösségben. A filmben központi szerepet kap a nagyzeréndi Szénási Ferenc és felesége, akik szinte minden idejüket a hagyományörzésnek szentelik. Mézeskalács készítéssel foglalkoznak, de ezzel párhuzamosan belevágtak a kézi szőttesek készítésébe is, valamint Zsuzsanna kezei közül egymás után kerülnek ki a hímzett abroszok, kisebb-nagyobb terítők. Ezért többször is visszatértünk otthonukba, hogy gazdag tevékenységüket megörökítsük. A mézeskalács készítéssel régi hagyományt élesztettek fel Arad megyében, ahol 1815-ben jegyezték be az akkori nagy-Magyarországban negyedikként az újaradi mézeskalácsosok céhét. Komoly iparág volt a mézeskalácsosság egész az 1960-as évekig, amikor lakat került az utolsó műhelyre is.

Szintén többször ellátogattunk az Arad megyében található tornyai tájházba is, ahol egy helyi házaspár saját otthonát alakította át tájházzá. Így őrzik a népi hagyományokat. Bár ők nem készítenek kézműves termékeket, tehát nem nevezhetők kézműves mestereknek, viszont azt vallják, hogy őseink egyszerű, de leleményes emberek voltak, a mi dolgunk, hogy megőrizzük

alkotásaikat, a népi kultúra örök értékeit. Régi berendezések, mezőgazdasági eszközök, fotók, dokumentumok, népviseleti ruhák gyűjteménye látható a házukban.

A fent említett két helyszínről készítettünk rövid videó anyagot, amit csatolok a beszámolóhoz, mivel a dokumentumfilm végleges változata még nem készült el. Még vannak olyan helyszínek, kézműves mesterek, ahova hamarosan visszatérünk forgatni, eddig még csak a kapcsolatfelvétel valósult meg.

Mivel többször is jártam egy-egy helyszínen, először a dokumentálás és a terepszemle érdekében, majd később a forgatás céljából, az elnyert pályázati összeg jelentős része az utazási költségeket fedezte. De ebből sikerült biztosítani néhány technikai felszerelés bérleti díját is. Az elnyert összeg megmaradt részéből pedig a dokumentumfilm utómunkálatait, köztük a román nyelvű fordítás elkészítését is finanszírozzuk. Végül pedig egy nyilvános bemutatót is szeretnénk megszervezni Aradon a film és egyben a népi hagyományok népszerűsítése érdekében.

Meggyőződésem, hogy az elmúlt egy évben az alkotói ösztöndíj jelentősen segítette a szakmai fejlődésemet és hozzájárult ahhoz is, hogy egy kis népszerűséget kapjanak az Arad megyei magyar kézműves mesterek.